

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 3. oktobra 2019*

„Javni uslužbenci – Uradniki – Člen 24 Kadrovskih predpisov – Prošnja za pomoč – Člen 12a Kadrovskih predpisov – Psihično nasilje – Obseg dolžnosti pomoči – Ukrep odstranitve – Trajanje upravnega postopka – Odgovornost – Nepremoženjska škoda“

V zadevi T-730/18,

DQ in druge tožeče stranke, katerih imena so navedena v prilogi,¹ ki jih zastopa M. Casado García-Hirschfeld, odvetnica,

tožeče stranke,

proti

Evropskemu parlamentu, ki ga zastopata E. Taneva in T. Lazian, agenta,

tožena stranka,

zaradi predloga na podlagi člena 270 PDEU za povrnitev škode, ki naj bi jo tožeče stranke utrpele zlasti zaradi neustreznega obravnavanja njihove prošnje za pomoč, ki se je nanašala na dejanja psihičnega nasilja, pripisana njihovemu nadrejenemu,

SPLOŠNO SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi V. Valančius v funkciji predsednika, P. Nihoul in J. Svingens (poročevalec), sodnika,

sodni tajnik: E. Coulon,

izreka naslednjo

Sodbo

I. Dejansko stanje

- 1 Tožeče stranke, oseba DQ in druge tožeče stranke, katerih imena so navedena v prilogi, so uradniki Evropskega parlamenta, razporejeni v oddelek [zaupno]² (v nadaljevanju: oddelek) direktorata [zaupno] generalnega direktorata (GD) „[zaupno]“ (v nadaljevanju: generalni direktorat).

* Jezik postopka: francoščina.

1 Seznam drugih tožečih strank je priložen le različici, vročeni strankam.

2 Prikriti zaupni podatki.

- 2 Leta 2013 so tožeče stranke in še dva njihova kolega direktorju direktorata [*zaupno*] (v nadaljevanju: direktor) in generalnemu direktorju generalnega direktorata (v nadaljevanju: generalni direktor), ki sta nadrejena vodji oddelka (v nadaljevanju: vodja oddelka), naznanili njegova neprimerna ravnanja.
- 3 Natančneje, v dopisu z dne 11. novembra 2013, naslovljenem na generalnega direktorja, so tožeče stranke in še dva njihova kolega, ki naj bi jih skrbelo za zdravje njihovega nadrejenega ter za povezanost in strokovnost oddelka, predlagali preložitev jezikovnega preizkusa, ki se ga je moral udeležiti navedeni vodja oddelka (v nadaljevanju: dopis z dne 11. novembra 2013). Po njihovih navedbah je vodja oddelka grozil članom komisije, če ta preizkus kakor koli ne bi bil uspešen. V obravnavanem primeru naj bi vodja oddelka grozil, da bo v primeru neuspeha storil samomor ali sprejel povračilne ukrepe. Tožeče stranke in še dva njihova kolega so v dopisu z dne 11. novembra 2013 poleg tega navedli, da je eden od uradnih zdravnikov zdravstvene službe v obvestilu, ki naj bi bilo pozneje predloženo direktorju, napisal seznam različnih ravnanj vodje oddelka, ki so jih dosledno opisovali nekateri člani osebja oddelka ob svojih obiskih zdravstvene službe oktobra 2013. Tožeče stranke so tako generalnega direktorja obvestile o svoji resni zaskrbljenosti glede strokovnega in družbenega ravnanja vodje oddelka.
- 4 Generalni direktor je z elektronsko pošto z dne 18. novembra 2013 tožečim strankam sporočil, da je direktorja prosil, po eni strani, naj v generalnem direktoratu opravi preiskavo o dejstvih, o katerih je bil obveščen, in, po drugi strani, naj vodjo oddelka obvesti o preložitvi jezikovnega preizkusa, ki se ga je moral udeležiti.
- 5 Tožeče stranke so z elektronsko pošto 5. decembra 2013 direktorja prosile, naj preneha posamično izpraševati člane oddelka in naj njihovo ukrepanje obravnava kot skupno, kar pomeni, da naj se z njimi sestane skupaj. Direktor je v odgovoru pojasnil, da so po njegovih izkušnjah člani oddelka bolj pripravljeni govoriti odkrito na osebni pogovor kot pa na skupinski sestank ter da je zato imel raje posamične razgovore. Ker je menil, da ima na podlagi razgovorov, ki jih je opravil posamično, že ustrezen vpogled v položaj, je tožečim strankam kljub obžalovanju, da o teh težavah v medosebnih odnosih znotraj oddelka ni bil obveščen že prej, povedal, da bi bil na tej točki sestanek s celotnim osebjem oddelka prezgoden in da je tak sestanek nameraval sklicati šele, ko bo vzdušje primernejše.

A. Prošnja za pomoč in ukrepi, ki jih je sprejel OI

- 6 Tožeče stranke ter še dva njihova kolega so 24. januarja 2014 prek odvetnika na podlagi člena 90(1) Kadrovskih predpisov za uradnike Evropske unije (v nadaljevanju: Kadrovski predpisi) vložili prošnjo za pomoč v smislu člena 24 Kadrovskih predpisov v zvezi z zatrjevanimi dejanji psihičnega nasilja in spolnega nadlegovanja vodje oddelka, ki so v nasprotju s členom 12a navedenih kadrovskih predpisov (v nadaljevanju: prošnja za pomoč), in sicer pri generalnem sekretarju Parlamenta, ki je skupaj z generalnim direktorjem Generalnega direktorata za kadrovske zadeve v tej instituciji odgovoren za obravnavo takih prošenj za pomoč.
- 7 Tožeče stranke in še dva njihova kolega so v svoji prošnji za pomoč generalnega sekretarja prosili, naj vodjo oddelka nemudoma začasno odstrani z njegovega delovnega mesta na podlagi člena 23 Priloge IX h Kadrovskim predpisom; prekine postopek njihovega ocenjevanja za ocenjevalno obdobje, ki se nanaša na njihovo strokovno delo v letu 2013 (v nadaljevanju: postopek ocenjevanja 2014); uvede upravno preiskavo in prevzame stroške njihovega svetovalca.
- 8 Tožeče stranke in še dva njihova kolega so 28. januarja 2014 direktorju za kadrovske zadeve Parlamenta izrazili svoje bojzani v zvezi s službenim sestankom, predvidenim naslednji dan v navzočnosti vodje oddelka, zaradi vložitve prošnje za pomoč. Z elektronsko pošto, prejeto istega dne, so bili obveščeni, da bosta na tem službenem sestanku navzoči osebi, „napoteni od generalnega direktorata“.

- 9 V zvezi s tem naj bi bile tožeče stranke presenečene ob ugotovitvi, da sta bili ti osebi, po eni strani, direktor, čeprav se je prošnja za pomoč nanj poimensko nanašala, in, po drugi strani, pravni svetovalec generalnega direktorja, čeprav je bil ta prav tako naveden v navedeni prošnji.
- 10 Po navedbah tožečih strank naj bi direktor na sestanku 29. januarja 2014, po tem ko je pohvalil delo vodje oddelka, po odhodu vodje oddelka omenil obstoj prošnje za pomoč, hkrati pa navedel, da ne pozna njene vsebine, in tožeče stranke prosil, naj ga odkritosrčno seznanijo z njo. Rekel naj bi jim namreč: „Open your hearts and tell me what is on your liver“ (Bodite odkriti in povejte, kaj vam leži na duši). Poleg tega naj bi tožečim strankam predlagal, naj se obrnejo na svetovalni odbor za obravnavo pritožb zaradi nadlegovanja in preprečevanje nadlegovanja na delovnem mestu. Te naj bi direktorja vprašale, ali je bil ta razgovor uraden, saj bi v tem primeru zahtevale navzočnost svojega svetovalca, ki je bil zunaj sejne sobe. Direktor naj bi odgovoril, da gre za interni sestanek, in izključil možnost, da bi bil na njem navzoč svetovalec. Tožeče stranke v tožbi navajajo, da so to srečanje z direktorjem dojele kot nov poskus ustrahovanja, nepošteno preizkušanje njihove povezanosti in poseg v njihovo človeško dostojanstvo.
- 11 Svetovalec tožečih strank se je v dopisu z dne 10. februarja 2014 pritožil glede obravnavanja prošnje za pomoč, pri čemer se je skliceval tako na sestanek z dne 29. januarja 2014, na katerem naj bi imel direktor neumestne izjave, kot tudi na sestanek, ki je potekal dva dni pozneje med vodjo oddelka in enim od članov komisije za jezikovni preizkus. V tem okviru je ponovil pomen uvedbe upravne preiskave in čim hitrejšega sprejetja preventivnih ukrepov.
- 12 Generalni direktor Generalnega direktorata za kadrovske zadeve je z dopisom z dne 17. februarja 2014 tožeče stranke obvestil o začasnih ukrepih, ki jih je organ Parlamenta za imenovanja (v nadaljevanju: OI) že sprejel v odgovor na prošnjo za pomoč. OI se je tako odločil, da bo vodenje oddelka zaupal vodji drugega oddelka, in je napovedal, da bo namesto vodje oddelka imenoval drugo osebo, ki naj bi bila prvi ocenjevalec tožečih strank v postopku ocenjevanja 2014, in, nazadnje, da bo čim prej uvedel upravno preiskavo.
- 13 Direktor je 4. marca 2014 tožeče stranke obvestil, da se je generalni sekretar odločil, da ga imenuje za njihovega prvega ocenjevalca, medtem ko naj bi bil drugi direktor drugostopenjski ocenjevalec.
- 14 Tožeče stranke so bile 11. aprila 2014 obveščene o uvedbi upravne preiskave v zvezi z oddelkom in o njihovem pozivu na zaslišanje, predvideno za 15. aprila 2014.
- 15 Tožeče stranke so 21. maja 2014 na podlagi člena 90(2) Kadrovskih predpisov vložile pritožbo zoper odločbo OI o imenovanju direktorja kot njihovega prvega ocenjevalca v postopku ocenjevanja 2014, hkrati pa so prosile za odlog tega postopka ocenjevanja ter za začasno odstranitev vodje oddelka z njegovega delovnega mesta, sprejetje ukrepov za zagotovitev njihove varnosti na njihovem delovnem mestu in zaupnost obravnavanja prošnje za pomoč.
- 16 Tožeče stranke in eden od še dveh njihovih kolegov so vložili tožbo, ki je v sodno tajništvo Sodišča za uslužbenke Evropske unije prispela 22. maja 2014 in je vpisana pod številko F-49/14 ter s katero so temu sodišču zlasti predlagali, naj razglasi ničnost odločbe OI o imenovanju direktorja kot prvega ocenjevalca, odloži postopek ocenjevanja 2014 in vodjo oddelka začasno odstrani z njegovega delovnega mesta.
- 17 Predsednik Sodišča za uslužbenke je s sklepom z dne 12. junija 2014, DQ in drugi/Parlament (F-49/14 R, EU:F:2014:159), zavrnil predlog za izdajo začasnih odredb, ki so ga z ločenim aktom vložili tožeče stranke in eden od še dveh njihovih kolegov.

- 18 Parlament je 2. junija 2014 tožečim strankam sporočil svoje dokončne sklepe o prošnji za pomoč. Ti sklepi so bili trije, in sicer, prvič, da so bili sprejeti ukrepi za odstranitev vodje oddelka z delovnega mesta in da bo osebje oddelka odslej vodil drugi vodja oddelka; drugič, da je bil vodja oddelka kot prvi ocenjevalec tožečih strank v postopku ocenjevanja 2014 nadomeščen z direktorjem, in tretjič, da je bila zoper vodjo oddelka na podlagi člena 86 Kadrovskih predpisov uvedena disciplinska preiskava.
- 19 Generalni sekretar Parlamenta je z obvestilom z dne 3. junija 2014 generalnega direktorja obvestil, da je ugotovil, da je izvedba postopka ocenjevanja 2014 v skladu z načelom dobrega upravljanja postala zapletena in da se je zato odločil, da ta postopek ocenjevanja za celotni oddelek začasno odloži, dokler ne najde uravnotežene rešitve, natančneje, dokler OI ne bo zmožen odločiti z zahtevano jasnostjo.
- 20 Generalni sekretar je 26. septembra 2014 kot OI pritožbo z dne 21. maja 2014 zavrnil kot delno prezgodnjo v delu, v katerem se je nanašala načasne ukrepe OI, in kot delno neutemeljeno.
- 21 Tožeče stranke in eden od še dveh njihovih kolegov so z dopisom, ki je v sodno tajništvo Sodišča za uslužbence prispel 20. novembra 2014, to sodišče obvestili, da umikajo tožbo v zadevi F-49/14, pri čemer so kot glavni razlog navedli, da se je Parlament med drugim strinjal, da bo sprejel „začasne ukrepe, kot jih je sporočil s [svojima] obvestiloma z dne 2. in 3. junija 2014“.
- 22 Sodišče za uslužbence je s sklepom z dne 12. januarja 2015, DQ in drugi/Parlament (F-49/14, EU:F:2015:1), zadevo F-49/14 izbrisalo iz svojega registra, hkrati pa je odločilo, da mora Parlament nositi svoje stroške ter stroške tožečih strank in enega od še dveh njihovih kolegov, zlasti ker zaradi nesprejetja konkretnih in dokončnih ukrepov Parlamenta za začasno odstranitev vodje oddelka z njegovega delovnega mesta in/ali za odlog postopka ocenjevanja 2014 niso imeli druge možnosti, kot da vložijo to tožbo, skupaj s predlogom za izdajo začasne odredbe, da bi ohranili svoje pravice in dosegli ukrepanje OI zaradi psihičnega nasilja in spolnega nadlegovanja, ki naj bi ga trpeli.
- 23 Po navedbah tožečih strank je OI oktobra 2015 po upravni preiskavi pripravil poročilo, ki naj jim ne bi bilo vročeno in v katerem naj bi bil ugotovljen obstoj ravnateljstva vodje oddelka, ki so pomenila nadlegovanje v smislu člena 12a Kadrovskih predpisov.

B. Prevzem plačila stroškov postopka ter stroškov in nagrad svetovalca tožečih strank, povezanih s prošnjo za pomoč

- 24 Tožeče stranke in eden od še dveh njihovih kolegov so 2. decembra 2015 na podlagi člena 90(1) Kadrovskih predpisov ponovile svojo predlog, vsebovan v prošnji za pomoč, in sicer, da OI prevzame plačilo vseh stroškov postopka ter stroškov in nagrad njihovega svetovalca.
- 25 OI je z odločbo z dne 2. februarja 2016 to prošnjo zavrnil. Poleg tega je bila z odločbo z dne 1. septembra 2016 zavrnjena pritožba, ki so jo 4. maja 2016 vložile tožeče stranke in eden od še dveh njihovih kolegov.
- 26 Tožeče stranke in eden od še dveh njihovih kolegov so s tožbo, ki je v sodno tajništvo Splošnega sodišča prispela 20. januarja 2017 in je bila vpisana pod številko T-38/17, Splošnemu sodišču predlagali, naj Parlamentu iz naslova njihove premoženjske škode naloži plačilo zneska 92.200 EUR, ki ustreza prevzemu plačila vseh stroškov postopka ter stroškov in nagrad njihovega svetovalca, prvič, v okviru prošnje za pomoč; drugič, v okviru postopka, ki so ga začeli proti Parlamentu pri Tribunal du travail francophone de Bruxelles (francosko govoreče delovno sodišče v Bruslju, Belgija), in tretjič, v okviru tožbe v zadevi T-38/17.
- 27 Splošno sodišče (prvi senat) je po vložitvi odgovora na tožbo 12. aprila 2017 s sklepom z dne 18. maja 2017 sodnika poročevalca pooblastilo, naj preuči možnosti za mirno rešitev spora v skladu s členom 50a Statuta Sodišča Evropske unije in členom 125a(3) Poslovnika Splošnega sodišča.

- 28 Parlament je v odgovor na predlog sodnika poročevalca za mirno rešitev spora na podlagi osnutka sporazuma v zvezi s tem z dopisom z dne 1. junija 2017 navedel, da se je pripravljen pogajati s tožečimi strankami in enim od še dveh njihovih kolegov, medtem ko so ti z dopisom z dne 2. junija 2017 navedli, da si ne želijo mirne rešitve spora.
- 29 Sodnik poročevalec je z dopisom z dne 7. junija 2017 tožeče stranke in enega od še dveh njihovih kolegov pozval, naj ponovno razmislijo o svojem stališču in, po potrebi, ponovno potrdijo svojo željo, da se odpovejo postopku za mirno rešitev spora, hkrati pa jih je opozoril, da bo treba v okviru sodnega postopka preučiti dopustnost tožbe glede na sodno prakso, ki izhaja zlasti iz sklepa z dne 20. marca 2014, Michel/Komisija (F-44/13, EU:F:2014:40, točka 45 in navedena sodna praksa), ker so že dvakrat, in sicer v prošnji za pomoč z dne 24. januarja 2014 in v dopisu z dne 6. oktobra 2014 OI že prosili za povrnitev stroškov odvetnikov, priglasičenih v okviru prošnje za pomoč, in ker se iz spisa ni zdelo, da so s pritožbo izpodbijali implicitne odločbe o zavrnitvi, sprejete po štirimesečnem roku, ki ga ima OI v skladu s Kadrovskimi predpisi na voljo za odgovor.
- 30 Tožeče stranke in eden od še dveh njihovih kolegov so z dopisom z dne 15. junija 2017 Splošno sodišče obvestili, da so končno stopili v stik s Parlamentom in da v tem okviru prosijo za dodaten rok za odgovor, ki je bil na zahtevo Parlamenta podaljšan do 21. julija 2017. Tožeče stranke in eden od še dveh njihovih kolegov ter Parlament so z dopisoma z dne 11. oziroma 6. julija 2017 Splošno sodišče obvestili, da so se sporazumeli o mirni rešitvi spora, tako da je bila zadeva s sklepom z dne 17. julija 2017, DQ in drugi/Parlament (T-38/17, neobjavljen, EU:T:2017:557), izbrisana iz registra Splošnega sodišča. Toda ta sporazum je bil sklenjen brez poseganja v morebitne ločene odškodninske zahteve, ki naj ne bi bili vloženi v okviru zadevnih predlogov in pritožb v zadevi T-38/17.

C. Odškodninski zahtevki v obravnavani zadevi

- 31 Tožeče stranke so 13. decembra 2017 na podlagi člena 90(1) Kadrovskih predpisov od OI zahtevale odškodnino, *ex æquo et bono*, v višini 192.000 EUR za nepremoženjsko škodo, ki naj bi jo utrpeli zaradi pomanjkljivosti OI pri obravnavanju njihove prošnje za pomoč, zlasti neupoštevanja načela dobrega upravljanja in dolžnosti skrbnega ravnanja ter zaradi posega v dostojanstvo pritožnic in njihovo pravico do delovnih razmer, v katerih bi bili spoštovani njihovo zdravje, njihova varnost in njihovo dostojanstvo.
- 32 Ker OI temu odškodninskemu zahtevku ni ugodil, so tožeče stranke 23. maja 2018 vložile pritožbo zoper implicitno odločbo o zavrnitvi njihovega odškodninskega zahtevka, vložene 13. aprila 2018.
- 33 Generalni sekretar je kot OI z odločbo z dne 12. septembra 2018 pritožbo z dne 23. maja 2018 zavrnil kot neutemeljeno, pri čemer se je skliceval na ukrepe pomoči, ki jih je sprejel OI, zlasti začasno odstranitev vodje oddelka z njegovega delovnega mesta in uvedbo disciplinskega postopka zoper njega 6. januarja 2016, ki naj bi po predložitvi zadeve disciplinski komisiji in zaslišanju zadevne osebe, izvedenem 14. novembra 2016, 27. februarja 2017 pripeljal do izreka disciplinske sankcije. Po navedbah OI so bile s temi ukrepi za tožeče stranke vzpostavljene delovne razmere, v katerih se spoštujejo njihovo zdravje, njihova varnost in njihovo dostojanstvo. To naj bi dokazovalo dejstvo, da po tem, ko je OI februarja 2014 sprejel ukrepe pomoči, ni prišlo do nobenega ravnanja, ki bi vključevalo psihično nasilje.

II. Postopek in predlogi strank

- 34 Tožeče stranke so 12. decembra 2018 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložile to tožbo, s katero Splošnemu sodišču predlagajo, naj:
- razglasi ničnost implicitne odločbe o zavrnitvi njihovega odškodninskega zahtevka in po potrebi odločbe z dne 12. septembra 2018 o zavrnitvi njihove pritožbe z dne 23. maja 2018;
 - odredi povrnitev nepremoženjske škode, ocenjene *ex æquo et bono* na 192.000 EUR;
 - Parlamentu naloži „plačilo kompenzacijskih in zamudnih obresti, ki so v tem času zapadle“;
 - Parlamentu naloži plačilo stroškov.
- 35 Tožeče stranke so z ločenim aktom, vloženim istega dne, prosile za anonimnost v skladu s členom 66 Poslovnika.
- 36 Parlament v odgovoru na tožbo, vloženem 20. marca 2019, Splošnemu sodišču predlaga, naj:
- tožbo zavrne;
 - tožečim strankam naloži plačilo stroškov.
- 37 Parlament je z ločenim aktom, vloženim istega dne, prosil, naj se nekateri podatki v zvezi s tretjimi osebami, ne razkrijejo javnosti.
- 38 Splošno sodišče je 19. aprila 2019 končalo pisni del postopka.
- 39 Ker stranke v treh tednih od obvestila o koncu pisnega dela postopka v zvezi s tem niso vložile predloga, je Splošno sodišče, ki je bilo po svojem mnenju dovolj poučeno na podlagi listin iz spisa, v skladu s členom 106(3) Poslovnika odločilo, da ne bo opravilo ustnega dela postopka.
- 40 Sodno tajništvo je z dopisom z dne 1. avgusta 2019 v okviru ukrepov procesnega vodstva prosilo Parlament, naj odgovori na več vprašanj, kar je storil v predpisanih rokih.

III. Pravo

A. Predloga za razglasitev ničnosti

- 41 Tožeče stranke, ki so navedle predloge za odškodnino, hkrati predlagajo razglasitev ničnosti implicitne odločbe o zavrnitvi njihovega odškodninskega zahtevka in, po potrebi, odločbe z dne 12. septembra 2018 o zavrnitvi njihove pritožbe z dne 23. maja 2018.
- 42 V zvezi s tem je odločba institucije o zavrnitvi odškodninskega zahtevka v skladu z ustaljeno sodno prakso sestavni del predhodnega upravnega postopka, ki poteka pred tožbo za ugotavljanje odgovornosti, vloženo pri Splošnem sodišču. Ker akt, ki vsebuje stališče institucije v predhodni fazi, povzroča le to, da stranki, ki je domnevno utrpela škodo, omogoča vložitev odškodninskega zahtevka pri Splošnem sodišču, predlogov za razglasitev ničnosti take odločbe o zavrnitvi ni mogoče presoјati neodvisno od predlogov za ugotovitev odgovornosti (sodbi z dne 18. decembra 1997, Gill/Komisija, T-90/95, EU:T:1997:211, točka 45, in z dne 6. marca 2001, Ojha/Komisija, T-77/99, EU:T:2001:71, točka 68, ter sklep z dne 25. marca 2010, Marcuccio/Komisija, F-102/08, EU:F:2010:21, točka 23).

43 Zato o prvem tožbenem predlogu ni treba odločati samostojno.

B. Predlogi za odškodnino

- 44 Tožeče stranke so v utemeljitev tožbe navedle zlasti, da so utrpеле nepremoženjsko škodo, ker naj OI ne bi pravočasno sprejel ustreznih ukrepov v odgovor na njihovo prošnjo za pomoč in ker naj jim ne bi zagotovil delovnih razmer, skladnih s členom 31 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah. Kot naj bi dokazovali različni dogodki, ki jih opisujejo v tožbi, tožeče stranke menijo, da so bile zaradi neodzivnosti služb OI izpostavljene posegom vodje oddelka v njihovo dostojanstvo, osebnost ter fizično in psihično integriteto. Poleg tega naj OI pri izvedbi upravne preiskave ne bi spoštoval načela razumnega roka. Prav tako naj ne bi pravočasno začel disciplinskega postopka zoper vodjo oddelka in mu naložil disciplinske sankcije. Tožeče stranke se sklicujejo tudi na to, da je vodja oddelka kršil njihovo pravico do varstva zdravniške molčečnosti.
- 45 Tožeče stranke zato zahtevajo povrnitev svoje nepremoženjske škode, ki jo *ex æquo et bono* ocenjujejo na 192.000 EUR.
- 46 Parlament predlaga zavrnitev predloga za odškodnino kot neutemeljenega, pri čemer poudarja, da so njegove službe sprejele vse razumne ukrepe, čim so tožeče stranke OI uradno prosile za pomoč. Čeprav priznava, da položaj ni bil vedno obravnavan z zavzetostjo, ki bi bila potrebna, pa poudarja, da je imel vodja oddelka po svoji odstranitvi, o kateri je bilo odločeno kot odgovor na prošnjo za pomoč, le občasno stike z uradniki iz oddelka in da je moral le občasno sprejemati odločitve v zvezi z navedenim oddelkom. Ti občasni in obrobni dogodki pa po navedbah Parlamenta ne bi smeli biti razlog za uveljavljanje njegove odgovornosti, zlasti glede na široko diskrecijsko pravico, ki jo ima OI pri določitvi ukrepov pomoči. Glede trajanja postopka upravne preiskave in disciplinskega postopka, uvedenega zoper vodjo oddelka, Parlament pojasnjuje, da se je upravna preiskava nanašala na veliko število oseb in da se vodja oddelka kljub obsežni dokumentaciji, zbrani v okviru preiskav, ni strinjal z ukrepi in sankcijami zoper njega, OI pa mu je moral kot obdolžencu zagotoviti spoštovanje temeljnih in postopkovnih pravic. Parlament poleg tega poudarja, da je vodja oddelka vložil tožbo pri Splošnem sodišču, da bi izpodbijal disciplinsko sankcijo, ki mu je bila naložena, in sicer tožbo, na podlagi katere je bila izdana sodba z dne 20. septembra 2019, UZ/Parlament (T-47/18, EU:T:2019:650), s katero je Splošno sodišče razglasilo ničnost navedene sankcije. Vsekakor naj tožeče stranke ne bi dokazale, da so po prerazporeditvi vodje oddelka trpele zaradi drugih njegovih neprimernih ravnanj.

1. Obstoj nezakonitosti, ki jih je storil OI in zaradi katerih lahko nastane odgovornost Unije

a) Splošne ugotovitve

- 47 Uvodoma je treba spomniti, da morajo biti na splošno za nastanek odgovornosti institucije, organa, urada ali agencije Evropske unije izpolnjeni vsi pogoji, ki so nezakonitost ravnanja, ki se ji očita, resničnost zatrjevane škode ter obstoj vzročne zveze med očitanim ravnanjem in zatrjevano škodo, pri čemer so ti trije pogoji kumulativni (sodba z dne 10. aprila 2019, AV/Komisija, T-303/18 RENV, neobjavljena, EU:T:2019:239, točka 104; glej tudi sodbo z dne 19. maja 2015, Brune/Komisija, F-59/14, EU:F:2015:50, točka 71 in navedena sodna praksa).
- 48 V zvezi s tem za spor na področju javnih uslužbencev na podlagi člena 270 PDEU ter členov 90 in 91 Kadrovske predpise, vključno s sporom za povrnitev škode, ki so jo uradniku ali uslužbencu povzročili institucija, organ, urad ali agencija Unije, veljajo posebna pravila, drugačna od tistih na podlagi splošnih načel, ki urejajo nepogodbeno odgovornost Unije v okviru člena 268 PDEU in člena 340, drugi odstavek, PDEU (sodba z dne 10. aprila 2019, AV/Komisija, T-303/18 RENV, neobjavljena, EU:T:2019:239, točka 105).

- 49 Iz Kadrovskih predpisov namreč med drugim izhaja, da v nasprotju s katerim koli drugim posameznikom uradnika ali uslužbenca Unije z institucijo, organom, uradom ali agencijo Unije, pri katerih je zaposlen, povezuje delovnopravno razmerje, ki vključuje ravnovesje posebnih vzajemnih pravic in dolžnosti, ki je izraženo z dolžnostjo skrbnega ravnanja institucionalnega delodajalca do zadevne osebe (glej sodbo z dne 16. decembra 2010, Komisija/Petrilli, T-143/09 P, EU:T:2010:531, točka 46 in navedena sodna praksa, kot je bila potrjena z odločbo z dne 8. februarja 2011, preveritev Komisija/Petrilli, C-17/11 RX, EU:C:2011:55, točki 4 in 5).
- 50 Glede na to večjo odgovornost Unije, kadar deluje kot delodajalec, zgolj ugotovitev nezakonnosti, ki sta jo v posameznem primeru storila OI ali organ, pooblaščen za sklepanje pogodb o zaposlitvi, naj gre za ravnanje ali odločanje, zadostuje, da se prvi od treh pogojev, potrebnih za nastanek odgovornosti Unije za škodo, povzročeno njenim uradnikom in uslužbencem zaradi kršitve prava javnih uslužbencev Unije, šteje za izpolnjen (sodbi z dne 16. decembra 2010, Komisija/Petrilli, T-143/09 P, EU:T:2010:531, točka 46, in z dne 12. julija 2011, Komisija/Q, T-80/09 P, EU:T:2011:347, točka 45), in to, posledično, ne da bi se bilo treba vprašati, ali gre za „dovolj resno“ kršitev pravnega pravila, katerega cilj je podeliti pravice posameznikom (sodbi z dne 14. junija 2018, Spagnolli in drugi/Komisija, T-568/16 in T-599/16, EU:T:2018:347, točka 196, in z dne 6. maja 2019, Mauritsch/INEA, T-271/18, neobjavljena, EU:T:2019:286, točka 42).
- 51 V zvezi s primeri, v katerih je mogoče ugotoviti nezakonnost, je treba upoštevati diskrecijsko pravico uprave. Kadar mora torej uprava ravnati tako, kot je predpisano z veljavnimi predpisi, splošnimi načeli ali temeljnimi pravicami, pa tudi s pravili, ki si jih je sama naložila, lahko že neizpolnitev ene od teh obveznosti povzroči nastanek odgovornosti zadevne institucije. Kadar pa ima široko diskrecijsko pravico, zlasti kadar ji ni treba ravnati na predpisan način v skladu z veljavnim pravnim okvirom, samo očitna napaka pri presoji pomeni nezakonnost (glej sodbo z dne 13. decembra 2017, CJ/ECDC, T-703/16 RENV, neobjavljena, EU:T:2017:892, točka 31 in navedena sodna praksa).
- 52 Očitke tožečih strank, ki so jih navedle v okviru predloga za odškodnino, je treba preučiti ob upoštevanju teh preudarkov.
- 53 V zvezi s tem je treba kljub nejasnosti tožbe razumeti, da tožeče stranke glede pogoja v zvezi z nezakonnostjo ravnanja OI očitajo zlasti tri vidike: prvič, ravnanje vodje oddelka; drugič, neustreznost ukrepov, ki jih je sprejel OI v odgovor na prošnjo za pomoč in še pred tem tudi v odgovor na naznanitev v smislu člena 22a Kadrovskih predpisov, ki so jo nameravale opraviti zlasti z dopisom z dne 11. novembra 2013, in tretjič, po njihovem mnenju nerazumno trajanje upravne preiskave in posledično prepozno uvedbo disciplinskega postopka zoper vodjo oddelka.
- 54 Te tri kategorije očitkov je treba preučiti zaporedoma.

b) Predlog za odškodnino, ki se nanaša na nepremoženjsko škodo tožečih strank, nastalo zaradi ravnanja vodje oddelka

- 55 Predlog za odškodnino za povrnitev nepremoženjske škode tožečih strank zaradi ravnanja vodje oddelka je treba takoj zavrnil kot prezgoden, ker pred tem odškodninska tožba tožečih strank zoper navedenega vodjo oddelka ni bila zavrnjena na nacionalnem sodišču.
- 56 Namreč v skladu s členom 24, prvi odstavek, Kadrovskih predpisov Unija pomaga vsakemu uradniku, „zlasti pri sodnih postopkih proti kateri koli osebi, ki njemu ali članu njegove družine grozi, ga žali ali kleveta ali klevete širi, ali ob kakršnem koli napadu nanj ali njegovo lastnino oziroma člana njegove družine ali njegovo lastnino, če je tak napad posledica njegovega položaja ali njegovih nalog“. Poleg tega Unija v skladu s členom 24, drugi odstavek, Kadrovskih predpisov „[u]radniku solidarno povr[n]e tako nastalo škodo, kolikor je ni povzročil namerno ali iz hude malomarnosti in mu nadomestila ni uspelo dobiti od osebe, ki je povzročila škodo“.

- 57 V zvezi s tem je namen obveznosti pomoči iz člena 24 Kadrovskih predpisov, da institucija obvaruje svoje uradnike in uslužbence pred ravnanji tretjih oseb, ne pa pred ravnanjem same institucije, saj nadzor nad njim spada na področje uporabe drugih določb Kadrovskih predpisov (sodbi z dne 17. decembra 1981, Bellardi-Ricci in drugi/Komisija, 178/80, EU:C:1981:310, točka 23, in z dne 9. septembra 2016, De Esteban Alonso/Komisija, T-557/15 P, neobjavljena, EU:T:2016:456, točka 45). Pri tem se lahko v smislu te določbe drugi uradniki ali uslužbenci ali člani institucije Unije, kot je vodja oddelka, štejejo za tretje osebe (glej v tem smislu sodbo z dne 14. junija 1979, V./Komisija, 18/78, EU:C:1979:154, točka 15).
- 58 Tako morajo tožeče stranke v skladu s členom 24, drugi odstavek, Kadrovskih predpisov v zvezi z nepremoženjsko škodo, ki naj bi jo utrpeli zaradi ravnanja vodje oddelka, na prvem mestu zahtevati povrnitev take škode z odškodninsko tožbo pri nacionalnem sodišču, saj je jasno, da se lahko v skladu z navedeno določbo Kadrovskih predpisov šele takrat, kadar take škode ni mogoče povrniti, od OI zahteva solidarna povrnitev škode, ki so jo tožeče stranke utrpeli zaradi takega ravnanja „tretje osebe“ v smislu navedene določbe (glej v tem smislu sodbo z dne 13. julija 2018, Curto/Parlament, T-275/17, EU:T:2018:479, točka 112).
- 59 Kljub temu je treba pojasniti, da bi se lahko od OI v okviru njegove dolžnosti pomoči zahtevala pomoč tožečim strankam, med drugim finančna, pri prizadevanju za tako povrnitev škode, v obravnavanem primeru za to, da bi s sodnim postopkom „s pomočjo“ dosegle priznanje, da so ravnanja, ki so vplivala nanje zaradi njihovega položaja ali nalog in ki so bila razlog za prošnjo za pomoč, nezakonita in so zaradi njih upravičene do povrnitve škode na nacionalnem sodišču (glej v tem smislu sodbi z dne 9. septembra 2016, De Esteban Alonso/Komisija, T-557/15 P, neobjavljena, EU:T:2016:456, točka 42, in z dne 13. julija 2018, Curto/Parlament, T-275/17, EU:T:2018:479, točka 113 in navedena sodna praksa).
- 60 Glede na navedene preudarke je treba predloge za odškodnino v povezavi s škodo za tožeče stranke, ki izhajajo iz ravnanja vodje oddelka, torej zavrniti, vključno s tistimi, ki se nanašajo na to, da vodja oddelka domnevno ni upošteval njihove pravice do varstva zdravniške molčečnosti, ki poleg tega v odškodninskem zahtevku ni bila navedena.

c) Predlog za odškodnino, ki se nanaša na neustreznost ukrepov pomoči, ki jih je v obravnavanem primeru sprejel OI

1) Ravnanje OI leta 2013

- 61 Tožeče stranke najprej OI očitajo njegovo neodzivnost pri obravnavanju naznanitve v smislu člena 22a Kadrovskih predpisov, ki so jo nameravale opraviti z dopisom z dne 11. novembra 2013, pri čemer se je ta nanašal tudi na izjave nekaterih od njih, vpisane v njihove zadevne zdravstvene kartoteke in povzete v obvestilu, ki ga je pripravila zdravstvena služba oktobra 2013. Po njihovem mnenju bi moral OI že leta 2013 sprejeti ukrepe za to, da bi vodja oddelka prenehal kršiti nekatere določbe Kadrovskih predpisov.
- 62 V zvezi s tem je psihično nasilje prepovedano s členom 12a Kadrovskih predpisov, zato se lahko ravnanja uradnika, ki spadajo pod to prepoved, štejejo za „hudo kršenje obveznosti uradnikov Unije“ in se lahko naznanijo na podlagi člena 22a Kadrovskih predpisov, ki določa, da „[u]radnik, ki pri opravljanju nalog ali v povezavi z njimi, izve za dejstva, na podlagi katerih je mogoča domneva o obstoju možne nezakonite dejavnosti, vključno z goljufijo ali korupcijo, ki škodi interesom Unije, ali o ravnanju v zvezi z opravljanjem poklicnih nalog, ki lahko pomeni hudo kršenje obveznosti uradnikov Unije, o tem nemudoma obvesti svojega neposredno nadrejenega ali svoj Generalni direktorat ali, če se mu zdi to koristno, generalnega sekretarja ali osebe na enakovrednih položajih ali neposredno Evropski urad za boj proti prevaram [goljufijam]“ (glej v tem smislu sodbo z dne 8. oktobra 2014, Bermejo Garde/CESE, T-530/12 P, EU:T:2014:860, točka 106).

- 63 V zvezi s tem tožeče stranke upravičeno trdijo, da se dopis z dne 11. novembra 2013 ne sme obravnavati kot prošnja za pomoč v smislu člena 24 Kadrovskih predpisov, temveč kot naznanitev v smislu člena 22a Kadrovskih predpisov. Tožeče stranke so namreč v navedenem dopisu, in kot so poudarile v pozneje vloženi prošnji za pomoč, s tem, da so v njem pojasnile, da so „[z]a preprečitev nepravilnega poteka preverjanja in ob spoštovanju svojih obveznosti, izhajajočih iz člena 2[2] Kadrovskih predpisov, pisno obvestile [generalnega direktorja]“, prosile zlasti za odlog jezikovnega preizkusa, hkrati pa izrazile zaskrbljenost zaradi duševnega stanja vodje oddelka in njegovega ravnanja v službi. Nasprotno pa v tem dopisu ni bil omenjen, vsaj ne izrecno, obstoj psihičnega nasilja ali spolnega nadlegovanja. V njem so bili poleg tega očitki usmerjeni zlasti zoper težave v oddelku, vključno s konflikti, pa tudi zoper to, da vodja oddelka ni spoštoval osnovnega načela neodvisnosti komisij, ki naj bi odločale o poklicnih znanjih in spretnostih uradnikov.
- 64 S tem, da se je OI, ki ga je predstavljal generalni direktor, nekaj dni po prejemu dopisa z dne 11. novembra 2013 odločil, po eni strani, da vodenje interne preiskave v generalnem direktoratu, ki se je nanašala na dejstva, o katerih so ga obvestile tožeče stranke, zaupa direktorju, in, po drugi strani, da odloži jezikovni preizkus, ki se ga je moral udeležiti vodja oddelka, je ugodil prošnji tožečih strank, kot je bila opredeljena v tem dopisu in ki spada v člen 22a Kadrovskih predpisov, čeprav narava in obseg te interne preiskave v generalnem direktoratu v dopisu z dne 18. novembra 2013, v katerem je bil odgovor, nista bila pojasnjena.
- 65 Ker se lahko uprava v zvezi s tem pri izvajanju pristojnosti, ki so ji podeljene, za ta namen in z zagotovitvijo ustreznih logističnih in človeških sredstev odloči, da izvedbo take preiskave zaupa nadrejeni osebi v instituciji, kot je direktor (glej po analogiji sodbo z dne 6. oktobra 2015, CH/Parlament, F-132/14, EU:F:2015:115, točka 99 in navedena sodna praksa), tožeče stranke OI ne morejo očitati, da je generalni direktor vodenje preiskave v zvezi z naznanitvijo v smislu člena 22a Kadrovskih predpisov, ki so jo tožeče stranke opravile z dopisom z dne 11. novembra 2013, zaupal direktorju.
- 66 Sklicevanje tožečih strank na obstoj izjav, vpisanih v njihove zadevne zdravstvene datoteke in navedenih v obvestilu, ki ga je pripravil eden od uradnih zdravnikov zdravstvene službe, je brezpredmetno.
- 67 V vsaki instituciji so namreč samo zdravstveni delavci, ki sestavljajo zdravstveno službo in za katere veljajo deontološka pravila zdravniškega poklica, pooblaščen za postavljanje zdravniških diagnoz in sporočanje OI informacij, ki jih ta lahko potrebuje za izvajanje svojih pristojnosti na podlagi Kadrovskih predpisov in Pogojev za zaposlitev drugih uslužbencev Evropske unije (sodba z dne 10. aprila 2019, AV/Komisija, T-303/18 RENV, neobjavljena, EU:T:2019:239, točka 109).
- 68 V zvezi s tem ni dokazano, da bi zdravstvena služba v obravnavanem primeru na svojo pobudo osebo, ki je v Parlamentu pooblaščen za obravnavo prošenj za pomoč v imenu OI, to je generalnega direktorja Generalnega direktorata za kadrovske zadeve ali, po potrebi, generalnega sekretarja, obvestila o ravnanjih vodje oddelka, ki bi lahko spadala v člen 12a Kadrovskih predpisov. Iz elektronske pošte z dne 11. januarja 2014 kvečjemu izhaja, da je ena od tožečih strank njihovemu svetovalcu predložila kopijo obvestila, pripisanega zdravstveni službi, pri čemer je navedla, da je direktor prav tako prejel njegovo kopijo. Vendar slednji ni bil oseba, ki je v Parlamentu pooblaščen za obravnavanje prošenj za pomoč v smislu člena 24 Kadrovskih predpisov.
- 69 V teh okoliščinah, preden je bil poslan dopis z dne 11. novembra 2013, OI ni mogoče očitati, da ni vedel za obstoj in vsebino izjav nekaterih uradnikov oddelka, ki so jih leta 2013 podali pri zdravstveni službi in ki naj bi jih ta vpisala v obvestilo, ki so ga predložile tožeče stranke.
- 70 Glede okoliščine, da so tožeče stranke hkrati z dopisom z dne 11. novembra 2013 generalnemu direktorju predložile kopijo obvestila zdravstvene službe, v katerem so bile povzete njihove izjave, dane tej službi, je treba znova poudariti, da je bil generalni direktor kot nadrejeni direktorja in vodje

oddelka nedvomno oseba za izvajanje člena 22a Kadrovskih predpisov, pooblaščen za zavezati OI. Vendar pa ni bil oseba, ki je pooblaščen, da v imenu OI obravnava prošnjo za pomoč na podlagi člena 24 Kadrovskih predpisov v zvezi z dejanji psihičnega nasilja v smislu člena 12a navedenih kadrovskih predpisov.

- 71 Dalje, čeprav dokumenta, ki so ga navedle tožeče stranke in predložile kot Prilogo A.7 k tožbi, ni ožigosala zdravstvena služba, ta dokument samo potrjuje, da so bile te pregledane v okviru dežurstva v zdravstveni službi Parlamenta.
- 72 Kljub temu je treba spomniti, da mnenja medicinskih izvedencev sama po sebi ne morejo dokazovati pravnega obstoja nadlegovanja ali nepravilnega ravnanja institucije glede na njeno dolžnost pomoči (sodbe z dne 6. februarja 2015, BQ/Računsko sodišče, T-7/14 P, EU:T:2015:79, točka 49; z dne 17. septembra 2014, CQ/Parlament, F-12/13, EU:F:2014:214, točka 127, in z dne 6. oktobra 2015, CH/Parlament, F-132/14, EU:F:2015:115, točka 92). Natančneje, čeprav uradni zdravniki institucije lahko izpostavijo obstoj psihičnih težav pri uradnikih ali uslužbencih, vseeno ne morejo dokazati, da so navedene težave posledica psihičnega nasilja, saj se avtorji takega zdravniškega potrdila za ugotovitev takega nadlegovanja nujno oprejo izključno na opis, ki so jim ga zadevne osebe dale v zvezi s svojimi delovnimi razmerami v zadevni instituciji (glej v tem smislu sodbe z dne 29. junija 2018, HF/Parlament, T-218/17, v pritožbenem postopku, EU:T:2018:393, točka 106; z dne 2. decembra 2008, K/Parlament, F-15/07, EU:F:2008:158, točka 41, in z dne 17. septembra 2014, CQ/Parlament, F-12/13, EU:F:2014:214, točka 127), ne da bi se ta različica dejanskega stanja primerjala z različico dejanskega stanja osebe, ki so jo navedeni uradniki ali uslužbenci obdolžili zaradi njenih ravnanj.
- 73 Seveda ni izključeno, da lahko v nekaterih okoliščinah vodja službe ali zdravstvena služba institucije OI opozorita na obstoj morebitnega primera očitne kršitve člena 12a Kadrovskih predpisov in da lahko OI na podlagi tega po uradni dolžnosti uvede upravno preiskavo brez prošnje za pomoč, ki ji je priložen *prima facie* dokaz in ki jo je vložila domnevna žrtev.
- 74 Ker pa tožeče stranke, ki so se nameravale omejiti na naznanitev na podlagi člena 22a Kadrovskih predpisov, ne da bi se v njej sklicevale na kršitev člena 12a navedenih kadrovskih predpisov, v obravnavanih okoliščinah takrat niso uradno vložile prošnje za pomoč v smislu člena 24 Kadrovskih predpisov pri osebi ali osebah, ki so v Parlamentu pooblaščen za obravnavanje prošenj za pomoč, ne morejo OI očitati, da ni že leta 2013 po uradni dolžnosti uvedel upravne preiskave, ki bi se nanašala na dejanja psihičnega nasilja, niti da v istem obdobju ni sprejel ukrepov za odstranitev vodje oddelka.
- 75 Ugotoviti je torej treba, da OI s tem, da v obravnavanem primeru ni že leta 2013 sprejel ukrepov pomoči za tožeče stranke za odpravo položaja, s kakršnim je lahko bil tedaj seznanjen, ni kršil niti člena 22a Kadrovskih predpisov, niti svoje dolžnosti skrbnega ravnanja, niti načela dobrega upravljanja.
- 76 Glede trditve tožečih strank, da je direktor interno upravno preiskavo v generalnem direktoratu, uvedeno kot odgovor na njihovo naznanitev, vodil pristransko, saj jo je začel z razgovori s tremi osebami, ki so uživale zaupanje vodje oddelka in ki naj bi bile vodljivejše, da bi jih prepričal, da je šlo za mahinacijo tožečih strank, je treba ugotoviti, da ta ni niti podprta niti dokazana in da jo je torej treba šteti za špekulativno.
- 77 Vsekakor je treba spomniti, da ima organ, odgovoren za upravno preiskavo, ki mora spise, ki so mu predloženi, preiskati sorazmerno, široko diskrecijsko pravico v zvezi z izvajanjem preiskave ter zlasti oceno kakovosti in koristnosti sodelovanja pri č (sodbi z dne 29. junija 2018, HF/Parlament, T-218/17, v pritožbenem postopku, EU:T:2018:393, točka 97, in z dne 11. julija 2013, Tzirani/Komisija, F-46/11, EU:F:2013:115, točka 124). Izbira oseb, ki jih je zaslišal direktor, in odločitev generalnega direktorja novembra 2013, da izvedbo te interne preiskave v generalnem direktoratu zaupa navedenemu direktorju, pa sta izhajali iz široke diskrecijske pravice OI v tej zadevi in glede tega tožeče stranke niso dokazale, da bi OI pri tem prekoračil meje svojega pooblastila.

- 78 Nazadnje, tožeče stranke tudi niso dokazale svoje trditve, da direktor ni „zagotovil izvedbe preiskave, ki [mu] jo je [OI] zaupal“ leta 2013.
- 79 Glede na navedeno je treba predlog za odškodnino zavrni v delu, v katerem se nanaša na ravnanje OI pred vložitvijo prošnje za pomoč.

2) *Ukrepi, ki jih je OI sprejel po vložitvi prošnje za pomoč*

- 80 V zvezi z ravnanjem OI po vložitvi prošnje za pomoč, to je 24. januarja 2014, je treba spomniti, da ko se pri OI ali – odvisno od primera – organu, pooblaščenem za sklepanje pogodb o zaposlitvi, na podlagi člena 90(1) Kadrovskih predpisov vloži prošnja za pomoč v smislu člena 24 navedenih kadrovskih predpisov, mora ta organ zaradi dolžnosti pomoči in če gre za dogodek, ki ni združljiv z redom in dobrim vzdušjem v službi, ukrepati z vso odločnostjo in odgovoriti tako hitro in skrbno, kot zahtevajo okoliščine obravnavanega primera, da ugotovi dejstva in ob poznavanju dejstev sprejme ustrezne ukrepe. Za to zadošča, da uradnik ali uslužbenec, ki od svoje institucije zahteva varstvo, predloži *prima facie* dokaz glede resničnosti napadov, ki naj bi jim bil izpostavljen. Če se predložijo taki dokazi, mora zadevna institucija sprejeti ustrezne ukrepe, zlasti izvesti upravno preiskavo, da bi ugotovila dejstva, ki so razlog za pritožbo, in sicer ob sodelovanju njenega vložnika (sodbi z dne 26. januarja 1989, Koutchoumoff/Komisija, 224/87, EU:C:1989:38, točki 15 in 16, in z dne 25. oktobra 2007, Lo Giudice/Komisija, T-154/05, EU:T:2007:322, točka 136; glej tudi sodbo z dne 24. aprila 2017, HF/Parlament, T-570/16, EU:T:2017:283, točka 46 in navedena sodna praksa), in glede na rezultate preiskave sprejeti potrebne ukrepe, kot so – tako kot je bilo storjeno v obravnavanem primeru – uvedba disciplinskega postopka zoper obdolženo osebo, kadar uprava po upravni preiskavi ugotovi obstoj psihičnega nasilja.
- 81 V primeru trditev o psihičnem nasilju obveznost pomoči zajema predvsem dolžnost uprave, da resno, hitro in popolnoma zaupno preuči prošnjo za pomoč, v kateri se zatrjuje nasilje, ter vložnika obvesti o ukrepih, ki jih sprejme v zvezi z njegovo prošnjo (sodbi z dne 24. aprila 2017, HF/Parlament, T-570/16, EU:T:2017:283, točka 47, in z dne 13. julija 2018, Curto/Parlament, T-275/17, EU:T:2018:479, točka 98).
- 82 Glede ukrepov, ki jih je treba sprejeti v položaju, ki – tako kot obravnavani primer – spada na področje uporabe člena 24 Kadrovskih predpisov, ima sicer uprava pod nadzorom sodišča Unije široko diskrecijsko pravico pri izbiri ukrepov in načinov za izvajanje navedenega člena 24 (glej sodbi z dne 24. aprila 2017, HF/Parlament, T-570/16, EU:T:2017:283, točka 48 in navedena sodna praksa, in z dne 13. julija 2018, Curto/Parlament, T-275/17, EU:T:2018:479, točka 99 in navedena sodna praksa), vendar v zvezi z vprašanjem, ali dejanja pomenijo psihično nasilje ali spolno nadlegovanje ali ne, kar lahko ugotovi šele po upravni preiskavi, nima široke diskrecijske pravice (sodbe z dne 29. junija 2018, HF/Parlament, T-218/17, v pritožbenem postopku, EU:T:2018:393, točka 123; z dne 13. julija 2018, SQ/EIB, T-377/17, EU:T:2018:478, točka 99, in z dne 13. julija 2018, Curto/Parlament, T-275/17, EU:T:2018:479, točka 75).
- 83 V obravnavanem primeru Parlament ne izpodbija, da je bil prošnji za pomoč priložen zadosten *prima facie* dokaz v utemeljitev v njej navedenih trditev o psihičnem nasilju in spolnem nadlegovanju.
- 84 Kadar pa prosilec za pomoč predloži zadosten *prima facie* dokaz za svoje trditve, mora uprava po eni strani uvesti upravno preiskavo, da bi razjasnila dejansko stanje in nato lahko po potrebi sprejela ustrezne ukrepe pomoči (glej v tem smislu sodbo z dne 6. oktobra 2015, CH/Parlament, F-132/14, EU:F:2015:115, točka 94), ne da bi imela v zvezi s tem široko diskrecijsko pravico glede primernosti uvedbe in izvedbe navedene upravne preiskave, po drugi strani pa mora biti preiskava izvedena čim hitreje, da bi se lahko na koncu vzpostavile delovne razmere, skladne z interesom službe.

- 85 Čeprav je OI v obravnavanem primeru v odgovor na prošnjo za pomoč res uvedel upravno preiskavo, je to storil šele 19. marca 2014, tožeče stranke pa o tem obvestil šele aprila 2014, to pomeni skoraj tri mesece po vložitvi prošnje. Ugotoviti je treba, da je OI s tem kršil načelo dobrega upravljanja in člen 24 Kadrovskih predpisov, hkrati pa pri tožečih strankah zbudil negotovost glede odločitev o njihovi prošnji.
- 86 Tožeče stranke glede sestanka z dne 29. januarja 2014 – zlasti glede na široko diskrecijsko pravico, priznано OI pri organizaciji njegovih služb – niso dokazale, zakaj bi bila z navzočnostjo direktorja in pravnega svetovalca, razporejenega h generalnemu direktorju, kršena veljavna določba Kadrovskih predpisov. Natančneje, spomniti je treba, da je bila v prošnji za pomoč edina oseba, ki je bila uradno in neposredno obdolžena, vodja oddelka. Ker ni trditev v zvezi z drugimi osebami in čeprav so lahko tožeče stranke subjektivno menile, da je bil navedeni direktor solidaren z vodjo oddelka in da jim leta 2013 ni zagotovil pomoči, do katere so bile upravičene na podlagi člena 24 Kadrovskih predpisov, OI torej ni nikakor kršil te določbe s tem, da je na sestanku 29. januarja 2014 določil navzočnost direktorja in navedenega pravnega svetovalca.
- 87 V zvezi z izjavami, ki naj bi jih direktor dal na sestanku 29. januarja 2014, je treba pripomniti, da je bil ta nadrejeni vodje oddelka, ki je bil obdolžen v prošnji za pomoč, da v tej fazi ni bil sam uradno in neposredno obdolžen s to prošnjo za pomoč in da so se tožeče stranke leta 2013 najprej obrnile nanj in ne na OI, ki ga predstavlja generalni direktor Generalnega direktorata za kadrovske zadeve ali, po potrebi, generalni sekretar.
- 88 V teh okoliščinah se je OI lahko odločil, da bo direktorja obvestil o obstoju prošnje za pomoč, med drugim tudi za to, da bi mu ta pomagal pri obravnavi te prošnje. Čeprav je namreč res, da je načeloma zaradi zaščite domnevne žrtve in poklicne integritete domnevnega nadlegovalca bolje, da OI tega nadlegovalca in drugih tretjih oseb na začetku ne seznanj z vložitvijo prošnje za pomoč, se to ne nanaša na osebe, ki zasedajo hierarhično višje položaje od zatrjevanega nadlegovalca in domnevne žrtve. Bistveno pri tem je, da razkritje obstoja prošnje za pomoč ne posega v učinkovitost preiskave (sodba z dne 29. junija 2018, HF/Parlament, T-218/17, v pritožbenem postopku, EU:T:2018:393, točka 165).
- 89 Glede domnevnega oklevanja OI, da vodjo oddelka razreši z njegove funkcije s prerazporeditvijo na delovno mesto, na katerem ne bi več mogel biti v stiku s tožečimi strankami, je treba upoštevati, da je moral OI glede na resnost dejanj, zatrjevanih v obravnavanem primeru, zlasti trditve o spolnem nadlegovanju enega od članov oddelka, in glede na verodostojnost dokazov, ki so jih predložile tožeče stranke, ki so poleg tega sestavljale skoraj celotni oddelek, na podlagi člena 24 Kadrovskih predpisov sprejeti ukrep popolne odstranitve vodje oddelka z delovnega mesta. Vendar mora OI s sprejetjem takega ukrepa, kot je navedel Parlament, še naprej spoštovati pravice obdolžene osebe, zlasti pravico do obrambe in domnevo nedolžnosti, saj je mogoče le na podlagi dokončno izvedene upravne preiskave sprejeti dokončne ukrepe pomoči (glej v tem smislu sodbo z dne 24. aprila 2017, HF/Parlament, T-570/16, EU:T:2017:283, točka 57).
- 90 V obravnavanem primeru je treba ugotoviti – čeprav je OI dejansko prerazporedil vodjo oddelka na drugo delovno mesto ter imenoval drugega vodjo oddelka za vodenje oddelka in za ocenjevanje tožečih strank za ocenjevalno obdobje 2014 – kot priznava tudi Parlament, da je vodja oddelka dejansko še naprej imel postransko vlogo pri delu oddelka, zlasti pri vodenju dopustov in usposabljanj ter v okviru postopka ocenjevanja 2014, čeprav bi moral biti vodja oddelka v skladu s členom 24 Kadrovskih predpisov popolnoma izključen iz vodenja tega oddelka med celotnim trajanjem upravne preiskave. Poleg tega se zdi očitno neprimerno – čeprav proti vodji oddelka do izidov upravne preiskave ni bilo mogoče zgolj na podlagi trditev tožečih strank izreči disciplinske sankcije ali katerega koli drugega enakovrednega upravnega ukrepa – da je bil vodja oddelka med trajanjem upravne preiskave in poznejšega disciplinskega postopka razporejen na funkcije [zaupno], ki so vključevale možnost vsakodnevnega stika s tožečimi strankami, ki sestavljajo bistveni del oddelka, in, odvisno od primera, njihovega ustrahovanja ali izrekanja groženj.

- 91 Ker OI ni spoštoval obveznosti na podlagi člena 24 Kadrovskih predpisov, da vodjo oddelka dejansko odstrani od drugih članov tega oddelka, tako niso bile v celoti vzpostavljene delovne razmere, v katerih bi bilo spoštovano dostojanstvo tožečih strank v smislu člena 31 Listine o temeljnih pravicah.
- 92 V zvezi z ravnanjem direktorja, ki so ga tožeče stranke dojemale kot pristaša in podpornika vodje oddelka, se zdi, da tožeče stranke, razen osebe A, direktorju niso nameravale pripisati dejanj, ki spadajo v člen 12a Kadrovskih predpisov, in niso vložile prošnje za pomoč, da bi jih OI zaščitil pred ravnanji direktorja, ki jih zdaj očitajo v okviru te tožbe.
- 93 V zvezi z osebo A je treba ugotoviti, da je poleg prošnje, ki se je nanašala na vodjo oddelka, 23. januarja 2015 pri OI vložila prošnjo, da direktor ne bi bil več pristojen za njeno ocenjevanje. Zadevna oseba je v tej prošnji menila, da je štiri leta trpela zlorabo moči in psihično nasilje direktorja, kar naj bi vplivalo na njeno zdravje. Ta prošnja, ki jo je OI opredelil kot prošnjo za pomoč, je bila zavrnjena z odločbo, ki jo je OI sprejel 16. februarja 2015, z obrazložitvijo, da je generalni sekretar v okviru postopka ocenjevanja 2014 direktorja imenoval za drugostopenjskega ocenjevalca za celotno osebje oddelka, in to pred vložitvijo te prošnje za pomoč.
- 94 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da oseba A ni vložila niti pritožbe zoper to odločbo o zavrnitvi njene prošnje za pomoč, ki se je nanašala na direktorja, niti tožbe na podlagi člena 270 PDEU. Poleg tega OI ni mogoče očitati, da pred 23. januarjem 2015, to je datum, na katerega je oseba A vložila prošnjo za pomoč, ni sprejel ukrepov zoper direktorja, saj pred tem datumom ni vedel, da mu je bilo očitano, da ne ravna v skladu z določbami Kadrovskih predpisov. Ravnanja, očitana direktorju v tožbi, pa so bila storjena pred navedeno prošnjo z dne 23. januarja 2015.
- 95 Odškodninske zahtevke tožečih strank, ki temeljijo na trditvi, da OI ni sprejel ukrepov pomoči za odpravo ravnanja direktorja, je torej treba zavrniti.
- 96 V zvezi z domnevnimi negativnimi pripombami, navedenimi v ocenjevalnih poročilih za nekatere tožeče stranke, ki so bila pripravljena po koncu postopka ocenjevanja 2014, ki ga je vodil direktor, je Parlament priznal, da so bile pripombe, ki niso temeljile na preverljivih materialnih dokazih, črtane. Vendar ta koristni ukrep OI, s katerim je dal popraviti zadevna poročila drugemu direktorju istega generalnega direktorata, potrjuje dejstvo, da je direktor dejansko lahko negativno in pristransko posegel v postopek ocenjevanja nekaterih tožečih strank tudi s tem, da se je med razgovori, ki so se nanašali na postopek ocenjevanja 2014, skliceval na prošnjo za pomoč, in z razkritjem, da se je glede ocenjevanja posvetoval z vodjo oddelka.
- 97 Seveda je lahko OI s popravkom zadevnih ocenjevalnih poročil vzpostavil objektivnost postopka ocenjevanja 2014. Vendar v okviru, v katerem se je obravnavala prošnja za pomoč, ta element dokazuje obstoj nezakonnosti pri vodenju postopka ocenjevanja 2014, zaradi katere je upravičeno, da se OI v zvezi s tem naloži povrnitev nepremoženjske škode tožečim strankam.
- 98 Kljub temu je treba ugotoviti – če želijo tožeče stranke, zlasti oseba A, doseči povrnitev nepremoženjske škode, ki naj bi jo utrpele zaradi „obrekovanj, vmešavanj in žaljivih pripomb“ direktorja ter njegovega „ponavljajočega se in sistematičnega“ ravnanja – da s tem odškodninskim zahtevkom ni mogoče uspeti.
- 99 Po eni strani, če nameravajo doseči povrnitev škode, ki jim je bila povzročena zaradi ravnanj direktorja, ki so po njihovem mnenju v nasprotju s členom 12a Kadrovskih predpisov, bi namreč morale tako kot za nepremoženjsko škodo, ki je bila domnevno povzročena zaradi ravnanja vodje oddelka, vložiti tožbo pri nacionalnem sodišču, v zvezi s katero bi lahko po potrebi prosile za pomoč OI na podlagi člena 24 Kadrovskih predpisov (glej v tem smislu sodbo z dne 13. julija 2018, Curto/Parlament, T-275/17, EU:T:2018:479, točke od 111 do 113). Po drugi strani, navedena ravnanja glede na dokaze, predložene v tej fazi pri Splošnem sodišču, v bistvu vsekakor kažejo na neustrezno reševanje konfliktnega položaja

v oddelku (glej v zvezi s slabim upravljanjem v istem upravnem direktoratu sodbi z dne 17. septembra 2014, CQ/Parlament, F-12/13, EU:F:2014:214, točka 128, in z dne 26. marca 2015, CW/Parlament, F-124/13, EU:F:2015:23, točka 117, ki v tej točki ni bila razveljavljena s sodbo z dne 27. oktobra 2016, CW/Parlament, T-309/15 P, neobjavljena, EU:T:2016:632).

- 100 Glede na predhodne preudarke je treba po eni strani ugotoviti, da OI – glede na svojo obveznost pomoči na podlagi člena 24 Kadrovskih predpisov in člena 31 Listine o temeljnih pravicah – ni sprejel ukrepov za dejansko odstranitev vodje oddelka od tožečih strank in za zagotovitev nepristranskega vodenja postopka ocenjevanja 2014, in po drugi, da ta neizpolnitev obveznosti upravičuje nastanek odgovornosti Parlamenta.

d) Predlog za odškodnino v delu, v katerem se nanaša na trajanje postopkov

- 101 V zvezi s trditvami o nerazumnem trajanju postopka upravne preiskave je treba spomniti, da Kadrovski predpisi ne vsebujejo posebne določbe glede roka, v katerem mora uprava izvesti upravno preiskavo, med drugim v primeru psihičnega nasilja, zato mora OI na tem področju upoštevati načelo razumnega roka. V zvezi s tem mora zadevna institucija, organ, urad ali agencija Unije pri izvajanju upravne preiskave poskrbeti, da je vsak akt sprejet v razumnem roku glede na prejšnjega (glej sodbo z dne 13. julija 2018, Curto/Parlament, T-275/17, EU:T:2018:479, točka 101 in navedena sodna praksa).
- 102 V zvezi s tem je treba razumnost ali nerazumnost trajanja upravnega postopka presojati glede na pomen spora za zadevno osebo, zapletenost zadeve in ravnanje strank v sporu (glej po analogiji sodbo z dne 10. junija 2016, HI/Komisija, F-133/15, EU:F:2016:127, točki 109 in 113 ter navedena sodna praksa). Pri trditvah, ki se nanašajo na psihično nasilje, prepovedano s členom 12a Kadrovskih predpisov, je treba to presojati od trenutka, ko je uprava postala dovolj seznanjena z dejstvi in ravnanji, s katerimi so lahko obdolženi uradnik ali uradniki, uslužbenec ali uslužbenci kršili obveznosti iz Kadrovskih predpisov (glej v tem smislu sodbo z dne 10. aprila 2019, AV/Komisija, T-303/18 RENV, neobjavljena, EU:T:2019:239, točka 82 in navedena sodna praksa).
- 103 Pojasniti je še treba, da uprava nima široke diskrecijske pravice pri opredelitvi, kaj pomeni razumen rok, toliko manj v zatrjevanih primerih psihičnega nasilja, v katerih mora uprava v skladu s sodno prakso (sodba z dne 13. julija 2018, Curto/Parlament, T-275/17, EU:T:2018:479, točki 101 in 102) ukrepati primerno hitro, zlasti da dokonča upravno preiskavo, čeprav zakonodajalec Unije upravam, ki uporabljajo Kadrovske predpise, ni določil roka za postopke obravnavanja prošenj za pomoč in naznanitev, vloženih oziroma opravljenih na podlagi člena 24 oziroma na podlagi člena 22a Kadrovskih predpisov v povezavi s členom 12a navedenih kadrovskih predpisov.
- 104 V obravnavanem primeru je treba poudariti, da je bila upravna preiskava uvedena šele skoraj dva meseca po vložitvi prošnje za pomoč, čeprav OI ni izpodbijal resničnosti *prima facie* dokaza za trditve o psihičnem nasilju in spolnem nadlegovanju v navedeni prošnji. Dalje, čeprav so se zaslišanja prosilcev za pomoč in vodje oddelka začela 15. aprila 2014, iz odgovorov Parlamenta na vprašanja, ki jih je postavilo Splošno sodišče, izhaja, da so preiskovalci, ki jih je imenoval OI, poročili o preiskavi pripravili šele 3. marca in 17. novembra 2015, medtem ko je OI 6. januarja 2016 sklical disciplinsko komisijo, da bi obravnavala primer vodje oddelka.
- 105 OI je torej potreboval skoraj dve leti za obravnavanje prošnje za pomoč, kar v primeru, ki se nanaša na skoraj celotni oddelek, pomeni nerazumno trajanje.
- 106 V zvezi s tem se Parlament ne more izgovarjati, da je upravna preiskava vključevala veliko število ljudi, medtem ko so bile vse te osebe zaposlene v istem oddelku in so bile zato na voljo (glej, *a contrario*, v zvezi z zaslišanjem prič, ki so v več državah članicah in celo v neki tretji državi, ter upravičenostjo daljšega postopka sodbo z dne 10. junija 2016, HI/Komisija, F-133/15, EU:F:2016:127, točka 115), toliko bolj, ker so čakale na konec upravne preiskave. Takega trajanja ne more upravičiti niti dejstvo, da je OI

moral zaščititi pravico do obrambe osebe, obdolžene v prošnji za pomoč, saj je ta pravica jasno opredeljena v členih 41 in 48 Listine o temeljnih pravicah ter zlasti v členu 86 Kadrovskih predpisov in Prilogi IX k navedenim predpisom.

- 107 Kot poudarjajo tožeče stranke, ima neupoštevanje razumnega roka v obravnavanem primeru še toliko bolj škodljive posledice, saj so bili zaradi tega tako tožeče stranke kot tudi vodja oddelka dolgo časa postavljeni v nezadovoljiv položaj. Člen 24 Kadrovskih predpisov pa določa, da mora OI pri vodenju upravne preiskave ukrepati primerno hitro, saj, po eni strani, lahko že morebitno priznanje OI ob koncu upravne preiskave, da se je izvajalo psihično nasilje, blagodejno vpliva na okrevanje žrtve in ga poleg tega žrtve lahko uporabijo za potrebe morebitnega nacionalnega sodnega postopka, po drugi strani pa dokončanje upravne preiskave lahko, nasprotno, omogoči ovržbo trditev domnevne žrtve, kar nato omogoči povrnitev škode, ki jo je taka obtožba, če bi se izkazala za utemeljeno, lahko povzročila osebi, ki je bila v postopku preiskave zmotno obravnavana kot domnevni nadlegovalec (sodbi z dne 13. julija 2018, Curto/Parlament, T-275/17, EU:T:2018:479, točka 59, in z dne 6. oktobra 2015, CH/Parlament, F-132/14, EU:F:2015:115, točke 95, 123 in 124).
- 108 Poleg tega je treba upoštevati, da OI ni izpolnil obveznosti, ki jo ima na podlagi dolžnosti pomoči (sodbi z dne 24. aprila 2017, HF/Parlament, T-570/16, EU:T:2017:283, točka 47, in z dne 13. julija 2018, Curto/Parlament, T-275/17, EU:T:2018:479, točka 98), da prosilce pravočasno obvesti o ukrepih, ki jih sprejme v zvezi z njihovo prošnjo. Medtem ko je bil namreč vodja oddelka o uvedbi upravne preiskave obveščen že 19. marca 2014, so bile tožeče stranke obveščene šele skoraj mesec pozneje. Podobno se zdi, da tožeče stranke niso bile uradno obveščene niti o datumu, na katerega je bil uveden disciplinski postopek zoper vodjo oddelka, niti o naravi in resnosti sankcije, ki mu je bila izrečena, čeprav bi jim bilo treba te informacije zagotoviti, saj spadajo v okvir obravnavanja prošnje za pomoč.
- 109 Poleg tega tožeče stranke niso prejele kopije, po potrebi v nezaupni različici, poročil, pripravljenih po upravni preiskavi, čeprav jim jih je bilo treba posredovati glede na načelo dobrega upravljanja in dolžnost pomoči, ki pomenita, da OI zadevne osebe obvesti o izidu njihove prošnje za pomoč, še toliko bolj v primeru, kakršen je obravnavani in v katerem lahko že priznanje OI v poročilu, pripravljenem po upravni preiskavi, da se je izvajalo psihično nasilje, blagodejno vpliva na okrevanje žrtev in se lahko poleg tega uporabi za potrebe morebitnega nacionalnega sodnega postopka (sodbi z dne 13. julija 2018, Curto/Parlament, T-275/17, EU:T:2018:479, točka 59, in z dne 6. oktobra 2015, CH/Parlament, F-132/14, EU:F:2015:115, točke 95, 123 in 124).
- 110 Kljub temu tožeče stranke OI ne morejo očitati, da disciplinskega postopka, uvedenega zoper vodjo oddelka, ni vodil primerno hitro. Za ta postopek namreč veljajo specifična pravila, zlasti pa roki, ki so strogo določeni v Prilogi IX h Kadrovskim predpisom za vsako od faz navedenega disciplinskega postopka in za katere se vsekakor ne zdi, da so bili kršeni. V obravnavanem primeru je namreč ta postopek, ki je bil uveden 6. januarja 2016 s sklicem disciplinske komisije, trajal malo več kot eno leto, dokler ni bila 27. februarja 2017 sprejeta končna odločitev OI, na katero se nanaša člen 22 Priloge IX h Kadrovskim predpisom, kar pa se ne zdi nerazumno trajanje glede na zapletenost zadevnega primera.
- 111 Iz vseh predhodnih preudarkov izhaja, da je OI pri obravnavanju izključno prošnje za pomoč kršil tako člen 24 Kadrovskih predpisov kot tudi načelo razumnega roka, kar upravičuje nastanek zunajpogodbene odgovornosti Parlamenta do tožečih strank.

2. Škoda in vzročna zveza

- 112 Glede na vse okoliščine obravnavanega primera Splošno sodišče meni, da so tožeče stranke dejansko utrpeli nepremoženjsko škodo, in sicer zaradi načina, kako je OI obravnaval njihovo prošnjo za pomoč, tako z vidika člena 24 Kadrovskih predpisov kot tudi z vidika načela razumnega roka, ter zaradi načina, kako je v okviru obravnavanja prošnje za pomoč izvedel postopek ocenjevanja 2014.

- 113 Glede zatrjevane škode v povezavi z odpovedjo enega od uradnikov oddelka, ki naj bi bila posledica njegovega obupa nad dolgotrajnostjo upravnega postopka, je treba ugotoviti, po eni strani, da navedeni uradnik ni tožeča stranka v obravnavani zadevi, in, po drugi strani, da se je v svoji pisni odpovedi sicer skliceval na razloge, navedene v prošnji za pomoč, vendar je pozneje navedel, da daje odpoved, ker je sprejel službo v svoji izvorni državi članici, kar mu omogoča, da se pridruži svoji soprogi v rizični nosečnosti, zaradi katere bo v prihodnosti potrebovala njegovo stalno navzočnost ob njej.
- 114 Glede količinske določitve nepremoženjske škode, ki jo lahko zahtevajo tožeče stranke, Splošno sodišče v nasprotju z njihovimi trditvami ne more prezreti dejstva, ki ga je poudaril Parlament, in sicer, da je ta institucija sprejela, da ne prevzame le plačila sodnih stroškov, priglašениh v okviru predhodne tožbe pred Splošnim sodiščem, na podlagi katere je bil sprejet sklep z dne 17. julija 2017, DQ in drugi/Parlament (T-38/17, neobjavljen, EU:T:2017:557), temveč in zlasti tudi, po eni strani, stroškov zastopanja tožečih strank v okviru tožbe, ki so jo vložile proti Parlamentu pri belgijskem sodišču, in, po drugi strani, vseh stroškov svetovalca tožečih strank v okviru postopka obravnavanja prošnje za pomoč.
- 115 Stroški zastopanja pred belgijskim sodiščem namreč niso zajeti z dolžnostjo pomoči na podlagi člena 24 Kadrovskih predpisov, saj tožeče stranke niso tožile vodje oddelka, temveč Parlament. V zvezi s stroški, ki se nanašajo na prošnjo za pomoč, je treba spomniti, da v okviru predhodnega postopka ni obveznosti zastopanja po odvetniku, zato zadnjenavedenih stroškov načeloma ni mogoče šteti za povračljive stroške ali jih povrniti na podlagi te odškodninske tožbe (glej v tem smislu sodbo z dne 10. decembra 2008, Nardone/Komisija, T-57/99, EU:T:2008:555, točki 139 in 140).
- 116 Glede na skrbnost, ki se odraža v finančnem ukrepu *ex gratia* Parlamenta, Splošno sodišče ob upoštevanju vseh elementov, ki so jih navedle tožeče stranke in jih je mogoče šteti za nezakonitosti, pripisljive OL, s katerimi jim je bila povzročena nepremoženjska škoda, meni, po eni strani, da je to nepremoženjsko škodo ustrezno oceniti *ex æquo et bono* na znesek 36.000 EUR, ki se razdeli med vse tožeče stranke, in, po drugi strani, da je treba v preostalem predloge za odškodnino zavriniti.

C. Predlogi, ki se nanašajo na naložitev Parlamentu, naj plača zamudne in kompenzacijske obresti

- 117 Tožeče stranke predlagajo še, naj se Parlamentu naloži „plačilo kompenzacijskih ter zamudnih obresti, ki so v tem času zapadle“.
- 118 Ker Parlament ni navedel pripomb, ki bi se posebej nanašale na ta predlog, je treba predlogu tožečih strank ugoditi z odločitvijo, da je treba znesek 36.000 EUR povečati za obresti po osnovni obrestni meri Evropske centralne banke (ECB) za glavne operacije refinanciranja, povečani za tri odstotne točke in pol, in ker ni natančno naveden datum, od katerega naj bi začele teči te obresti, je treba v zvezi s tem upoštevati datum vložitve odškodninskega zahtevka.

IV. Stroški

- 119 V skladu s členom 134(1) Poslovnika se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Poleg tega na podlagi člena 134(3) tega poslovnika vsaka stranka, če uspe samo deloma, nosi svoje stroške, razen če Splošno sodišče glede na okoliščine obravnavanega primera odloči, da ena od strank poleg svojih stroškov nosi tudi del stroškov druge stranke.
- 120 V obravnavanem primeru tožeče stranke in Parlament v zvezi z enim ali več predlogi delno niso uspeli. Vendar se glede na okoliščine obravnavanega primera zdi upravičeno, da Parlament poleg lastnih stroškov krije polovico stroškov, ki so jih priglasile tožeče stranke, pri čemer je treba poudariti, da bo

lahko Parlament za plačilo teh stroškov upošteval, da je bilo delo svetovalca za vložitev te tožbe znatno olajšano z delom, ki je bilo potrebno za postopek obravnavanja prošnje za pomoč in vložitev tožb v zadevah F-49/14 in T-38/17, v katerih je ta institucija že finančno podprla stroške dela.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (prvi senat)

razsodilo:

- 1. Evropskemu parlamentu se naloži, da osebi DQ in drugim tožečim strankam, katerih imena so navedena v prilogi, izplača skupni znesek 36.000 EUR, ki se razdeli mednje, iz naslova nepremoženjske škode, ki so jo utrpeli, povečan za obresti od 13. decembra 2017 po obrestni meri, ki jo Evropska centralna banka (ECB) določi za glavne operacije refinanciranja, povečani za tri odstotne točke in pol, do datuma, na katerega Parlament izvede plačilo zneska 36.000 EUR.**
- 2. Tožba se v preostalem zavrne.**
- 3. Parlament krije svoje stroške in polovico stroškov, ki so jih priglasile oseba Q in druge tožeče stranke, katerih imena so navedena v prilogi.**
- 4. Oseba DQ in druge tožeče stranke, katerih imena so navedena v prilogi, krijejo polovico svojih stroškov.**

Valančius

Nihoul

Svenningsen

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourggu, 3. oktobra 2019.

Podpisi